Fagvalg for skoleåret 2023/2024

Om programfag og fagvalg for elever på studiespesialisering

Innholdsfortegnelse

1 Informasjonom programfag for elever på studiespesialiserende program

2 Informasjon om studier på universiteter og høgskoler

3 Hvilke retningsvalg har vi?

- 3.1 Interessert i ingeniørfag, energi, miljø og klima
- 3.2 Gründeren - realfag
- 3.3 Bedriftsledelse
- 3.4 Kommunikativ formidler og interessert og glad i mennesker
- 3.5 Interessert i politikk, globalisering, internasjonalt samarbeid og diplomati
- 3.6 Omsorg for livet på jorda og mennesket

4 Blokkskjema for studiespesialisering VG2 og VG3 2023-2024

5 Programfag innenfor fagområdet realfag

- 5.1 Biologi
- 5.2 Fysikk
- 5.3 Kjemi
- 5.4 Informasjonsteknologi
- 5.5 Teknologi og forskningslære
- 5.6 Matematikk R og S

6 Programfag innen programområdet språk, samfunn og økonomi

- 6.1 Rettslære
- 6.2 Psykologi
- 6.3 Engelsk
- 6.4 Reiseliv og språk 1 og 2

6.5Entreprenørskap

6.6Sosiologi og sosialantropologi

6.7Sosialkunnskap

6.8Næringslivsøkonomi

1 Informasjonom programfag for elever på studiespesialiserende program

Informasjon om innhold i dokumentet

I denne brosjyren vil du finne en oversikt over hvilke programfag Alta videregående skole tilbyr på vg2 og vg3. I tillegg ligger det mulige studieretningsvalg etter videregående opplæring, og forslag til fag man kan velge innenfor interesseområdene. Målet vårt er at du skal bli forberedt til studier på høgskoler og universiteter etter endt skolegang hos oss.

Hva innebærer det å være studieforberedt?

Det å være studieforberedt kan innebære følgende:

- Kunne arbeide selvstendig
- Ha ferdigheter i skriftlig framstilling
- Ha kapasitet til å lese store mengder tekst
- Ha evne til kritisk tenkning
- Har grunnleggende fagkunnskaper
- Ha interesse og motivasjon for å lære
- Ha evne til å orientere seg og få klarhet i hva som kreves i studiene
    - (NOU 2019: 25: Med rett til å mestre — Struktur og innhold i videregående opplæring)

Hva betyr fagvalget for meg?

Tenk nøye igjennom hva du ønsker å fortsette med etter videregående opplæring, og velg fag du er interessert i å fordype deg i. Programfag er fordypningsfag som krever solid innsats om en skal få gode resultater. Det øker motivasjonen for å lære å vite at fagene du velger her hos oss er nyttige byggesteiner for dine videre studier. Skolen garanterer ikke at alle fag som tilbys blir igangsatt. I siste instans er det dine og dine medelevers valg som avgjør dette. Vårt mål er imidlertid at så mange som mulig skal få sine fagønsker oppfylt. Ta kontakt med rådgiver, faglærere, avdelingsledere eller eldre elever for mer informasjon om de enkelte fag. Lykke til med fagvalget.

2 Informasjon om studier på universiteter og høgskoler

Hvor finner jeg informasjon om de ulike studiene?

På nettstedet til samordna opptak finner du informasjon om ulike studier som finnes ved universiteter og høgskoler i Norge. Det er mulig å søke opp det studiet du ønsker å finne ut mer om. I søkeresultatet vil du også se andre studier innenfor samme retning som søket ditt. Der finner du også informasjon om hvilke studiesteder som tilbyr studiet, hvilke opptakskrav som gjelder og hva som var poenggrensa for å komme inn ved siste opptak.

Om opptakskravene

Sjekk opptakskravene til de enkelte studiene nøye. Noen studier har spesielle opptakskrav i tillegg til kravet om generell studiekompetanse. Det kan være realfagskrav med vekt på blant annet S eller R-matematikk, det kan være minimumskrav til karakter i noen fag, eller det kan være opptaksprøver med mer.

3 Hvilke retningsvalg har vi?

På de neste sidene finner du forslag til mulige retningsvalg du kan ta etter videregående skole. Oversikten er laget med utgangspunkt i mennesketyper med ulike interesser. Nederst på hver side har vi listet opp forslag til studier som vi mener du vil ha et godt utgangspunkt for, dersom du velger blant de programfagene vi anbefaler. Mer informasjon om studiene finner du på Samordna opptak. Noen studier er nevnt for flere mennesketyper. Det betyr at ulike kombinasjoner av programfag kan passe for de samme studiene. Les informasjonen om de ulike retningsvalgene nøye og se om du finner en retning som er interessant for deg. Da vil du også se hvilke programfag vi anbefaler deg å følge på vg2 og vg3. Ta kontakt med rådgiver dersom du ønsker informasjon om muligheter og krav for studier i utlandet. Du kan selvfølgelig også søke hjelp hos rådgiver, kontaktlærer, faglærere og avdelingsledere dersom du har spørsmål til innholdet i denne brosjyren.

3.1 Interessert i ingeniørfag, energi, miljø og klima

Anbefalte fag

biologi - fysikk – kjemi - geofag - matematikk R/S - teknologi og forskningslære

Har du lyst til å forstå mer av verden omkring deg? I realfagene lærer du grunnleggende prinsipper om hvordan naturen er bygd opp. Matematikk er et viktig redskap for å beskrive hvordan ting henger sammen. Realfagene vi tilbyr gir deg grunnleggende forståelse og ferdigheter til å undersøke, tolke og forstå naturens mekanismer.

Godt grunnlag for videre studier i:

Ingeniør/sivilingeniør, nanoteknologi, bioteknologi, medisin, odontologi, farmasi, arkitekt, geologi

3.2 Gründeren - realfag

Anbefalte fag:

teknologi og forskningslære - biologi - entreprenørskap - fysikk - kjemi - matematikk R/S - geofag

Det moderne samfunnet vi lever i ville vært utenkelig uten kunnskaper innen matematikk, fysikk, kjemi og teknologi. Drømmer du om kunne utvikle en ny tjeneste som alle vil kunne dra nytte av? En spennende app? Et nytt klimavennlig kjøretøy? Utvikle nye metoder å dyrke mat på? Mulighetene er mange for deg som er kreativ og innovativ. Disse fagene gir deg grunnleggende verktøy til å utvikle og virkeliggjøre ideene dine.

Godt grunnlag for videre studier i:

Ingeniør/sivilingeniør, industriell design og teknologiledelse, energi og miljø, teknisk design, nanoteknologi, bioteknologi, matteknologi, økonomi, farmasi, arkitekt

3.3 Bedriftsledelse

Anbefalte fag:

entreprenørskap - rettslære - engelsk 1 og 2 – teknologi og forskningslære - næringslivsøkonomi

På Alta videregående skole vil vi utdanne selvstendige unge mennesker som har kompetansen og selvtilliten til å satse på det de brenner for og tror på. Entreprenørskap er faget hvor elevene får prøve å starte sin egen ungdomsbedrift, og jobbe direkte inn mot bedrifter i næringslivet. Ved å kombinere entreprenørskap med for eksemplet rettslære og engelsk, får man en grunnleggende kunnskap i å tolke og bruke norsk og internasjonal lov og rett, samtidig som man får grunnlag til å kommunisere med det internasjonale markedet.

Godt grunnlag for videre studier i:

Engelsk, litteraturvitenskap, økonomi, markedsføring, rettsvitenskap(juss), entreprenørskap, eiendomsmegling, europastudier, administrasjon og ledelse, innovasjon, internasjonal kommunikasjon

3.4 Kommunikativ formidler og interessert og glad i mennesker

Anbefalte fag:

Psykologi- sosiologi og sosialantropologi - sosialkunnskap - rettslære - reiseliv og språk - engelsk 1

Det å ha kunnskap om og forstå mennesker vil samfunnet alltid ha bruk for. Disse fagene er nyttige for alle jobber hvor du kommer i kontakt med andre mennesker. Fagene vil bidra til at du klarer å se mennesker, situasjoner og samfunnet fra ulike perspektiv. Dette er spesielt viktig i yrker hvor det er behov for å forstå at mennesker fra ulike kulturer kan oppleve verden, samfunnet og hverandre på ulike måter. Sosiologer og psykologer jobber i ideelle organisasjoner, offentlige tjenester, helse og sosialtjenester, undervisning, kommunikasjon og media.

Godt grunnlag for videre studier i:

Psykologi, personalledelse, administrasjon og ledelse, markedsføring, språkvitenskap, religionsvitenskap, pedagogikk og lærerstudier, barnevern, sosiologi, kjønnsstudier, sykepleie, vernepleie, fysioterapi, kriminologi, teologi, politi

3.5 Interessert i politikk, globalisering, internasjonalt samarbeid og diplomati

Anbefalte fag:

reiseliv og språk - engelsk 1 – engelsk 2 - rettslære - psykologi – sosiologi og sosialantropologi – sosialkunnskap - næringslivsøkonomi - spansk – tysk – fransk fordypning

Verden i dag står overfor stadig større utfordringer vi mennesker må stå sammen om å løse globalt. Vi må samarbeide på tvers av nasjonstilhørighet. Klimaspørsmålet og demokratiets utfordringer med tanke på den digitale tidsalderen er eksempler som viser behovet for kompetanse innen politikk, rettsvitenskap,

samfunnsvitenskap og språk. Samfunnsvitere jobber blant annet i offentlig forvaltning, innovasjon og utvikling, kommunikasjon, ideelle organisasjoner og innen salg og markedsføring.

Godt grunnlag for videre studier i:

Reiseliv, språkfag, statsvitenskap, rettsvitenskap(juss), sosionom, administrasjon og ledelse, lærerstudier, internasjonale studier, samfunnsøkonomi, politi

3.6 Omsorg for livet på jorda og mennesket

Anbefalte fag:

biologi –kjemi- geofag -psykologi- matematikk S1/R1 - fysikk – sosiologi og sosialantropologi - sosialkunnskap

Fascineres du av naturen og mennesket? Lurer du på hva som skjer i små celler, hvordan mennesket og andre levende organismer fungerer eller hvordan livet på jorda utvikler seg? Bærekraft, helse og livsvilkår er viktige stikkord i dag. I framtida vil det være behov for folk som forstår både natur og mennesker og klarer å ha et helhetlig og tverrfaglig perspektiv på tilværelsen. Disse fagene gir deg et godt grunnlag for å studere videre innen helsefag eller med naturforvaltning.

Godt grunnlag for videre studier i:

medisin, sykepleie, veterinær, fysioterapi, lærerstudier, sosionom, sosialantropologi, psykologi, matteknologi, ernæring, bioingeniør, bioteknologi, audiolog

4 Blokkskjema for studiespesialisering VG2 og VG3 2023-2024

Blokkskjema valgfrie programfag 24-25

VG2 blokk	2M	A	B	C	D
	Matematikk R1 - REA3056	Geofag 1 - REA3042 L205	Fysikk 1 - REA3038 L104	Kjemi 1 - REA3045 L108	Biologi 1 - REA3035 L105
	Matematikk S1 - REA3060				
	Matematikk 2P - MAT1023	Engelsk 1 - SPR3029	Psykologi 1 - SAM3072	Reiseliv og spr. 1 - SPR3038	Psykologi 1 - SAM3072
					Sosiologi og sosialantropologi - SAM3054
VG3 blokk		**A**	**B**	**C**	**D**
		Geofag 1 - REA3042 L205	Fysikk 1 - REA3038 L104	Kjemi 1 - REA3045 L108	Biologi 1 - REA3035 L105
		Matematikk R2 - REA3058	Inf.tek 2 - REA3049 S203	Tekonologi 1 L - REA3052 L102	Fysikk 2 - REA3039 -104
		Matematikk S2 - REA3062	Kjemi 2 - REA3046 L108	Biologi 2 - REA3036 L105	

VG2 blokk	2M	A	B	C	D
		Engelsk 1 - SPR3029	Psykologi 1 - SAM3072	Reiseliv og spr. 1 - SPR3038	Økonomistyring - SAM3068
		Sosiologi og sosialantropologi - SAM3054	Entrepenørskap 1 - SAM3063	Rettslære 1 - SAM3057	Engelsk 2 - SPR3031
		Sosialkunnskap - SAM3051	Rettslære 2 - SAM3058	Entreprenørskap 2 - SAM3064	

5 Programfag innenfor fagområdet realfag

5.1 Biologi

Om faget Biologi

Biologi er et viktig allmendannende realfag. Uansett hvor dine veier vil gå i fremtiden, vil du på en eller annen måte være en forbruker av naturen og det den gir deg. Å få grunnleggende kunnskaper om naturen vil derfor være viktig for hvordan du foretar dine valg. Forståelse av hva som bidrar til bærekraftig utvikling ligger godt forankret i biologifaget. Det moderne samfunn blir en stadig tøffere konsument av naturen. I fremtiden vil det bli stilt stadig større krav til deg om å tenke på kommende generasjoner.

Emner:

- naturen rundt oss,
- de ulike dyr og planters behov,
- hvordan kroppen fungerer,
- hormoner og immunitet mot ytre «fiender», våre gener og
- biologisk mangfold

Spennende og nyttig, uansett hva du skal jobbe med i fremtiden!

Hvilke fag kreves for å velge Biologi?

Biologi på vgs. består av to 140-årstimers fag - biologi 1 som er et muntlig fag med muntlig, lokalgitt eksamen og biologi 2 som er et skriftlig fag med en skriftlig, sentralgitt eksamen. Kursene kan velges uavhengig av hverandre, men det er en fordel å gjennomføre biologi 1 før du tar biologi 2.

5.2 Fysikk

Om fysikkfaget

Er du interessert i hvordan den fysiske verden er bygget opp fra de minste partiklene til hele universet? Faget gir en innsikt i sammenhenger i naturlige fenomener som energi, krefter, materie og bølger. Fysikk er tett knyttet til teknologisk utvikling som leder til endringer i samfunnet, og kan bidra til å løse globale problemer som klimaendring. Fysikkfaget bidrar til å øke din evne til analytisk tenkning og problemløsing, noe som vil være nyttig i videre studier og arbeidsliv. Utvikling av praktiske ferdigheter er sentralt med fokus på fysikkens eksperimentelle natur. Simulering av prosesser og programmering knyttet til forsøk er også en del av faget. Velkommen til et fag som utvikler forståelse av verden gjennom praktiske observasjoner.

Anbefalte fag

Det er anbefalt å ta R1 matematikk i tillegg til fysikk1, men det er også mulig å gjøre det bra i faget med bare 2P matematikk, hvis du føler du behersker mye algebraisk utregning. Hvis du skal ta fysikk 2, er det sterkt anbefalt

at du tar R1 på VG2. Fysikk 2 bygger på fysikk 1. Velkommen til et spennende fag!

Eksamen og vurdering

- Fysikk 1: Du kan bli trukket ut til muntlig-praktisk, lokalgitt eksamen
- Fysikk 2: Du kan bli trukket ut til muntlig-praktisk eksamen eller sentralgitt skriftlig eksamen.

5.3 Kjemi

Om kjemifaget?

Livet ditt og det meste som foregår i kroppen din er i virkeligheten kjemi.

Bare tenk på:

- Har du vært syk og fått medisiner? Da har du hatt nytte av at noen kan kjemi.
- Lever du med plast? Ja, det er ikke mulig uten – plast er kjemi.
- Forurensning og bakterienes virke er kjemi.
- Alle må ha mat, det er mye kjemi i maten.
- Alle nye og nyttige materialer som kommer på markedet som for eksempel Gore-Tex og Teflon, er utviklet av kjemikere.
- Oljen og alt som kommer fra den, utelukkende kjemi. Bruk av disse gir ofte klimagasser – kjemi igjen.
- På badet og kjøkkenet vil alle glass og bokder inneholde kjemi.

Kort sagt, det meste rundt oss dreier seg om kjemi. Derfor er det også slik at det er fint å kunne litt kjemi i stadig flere yrker. I kjemi blander vi gjerne stoffer for å få frem nye. Mye av undervisningen består av praktiske øvelser og en del regneoppgaver.

Anbefalte fag

Alta vgs. tilbyr kjemi 1 og kjemi 2. Kjemi 2 bygger på Kjemi 1. I kjemi 1 får du som vanlig terminkarakter og standpunktkarakter. I tillegg kan du bli trukket ut til en muntlig-praktisk eksamen på våren. Skummelt fag? Absolutt ikke, men du bør ikke ha allergi mot noen formler og litt matematikk

5.4 Informasjonsteknologi

Hvorfor velge informasjonsteknologi som programfag?

- It kompetanse er viktig uansett hva du skal studere senere.
- It kompetanse får du bruk for uansett hvilket yrke du kommer til å få senere.
- It kompetanse er viktig for å kunne forstå den teknologiske utviklingen. Dette er et satsningsområde både i fagfornyelsen på vgs og i høyere utdanninger på høyskoler og universitet.
- It kompetanse er også viktig for å kunne delta i debatten om teknologi og samfunnsutvikling. Hvordan foregår undervisningen?

- Undervisningen både i it1 og it2 er praktisk orientert.
- Jobber ofte med prosjekter enten individuelt eller i grupper.
- Jobber stort sett digitalt, dvs at vi bruker datautstyr og programvare for å løse oppgaver.
- I både it1 og it2 er det rom for å være både systematisk og kreativ når det gjelder å løse ulike typer av oppgaver.

Faglig Innhold

- IT1:
    - Digital samtid
    - Nettsteder og multimedier
    - Programmering
    - Databaser
- IT2:
    - Planlegging og dokumentasjon
    - Programmering
    - Multimedieutvikling

Vurdering/Eksamen

- IT1:
    - Standpunktkarakter
    - Lokalgitt muntlig-praktisk eksamen
- It2:
    - Standpunktkarakter
    - Skriftlig sentralgitt eksamen eller lokalgitt muntlig-praktisk eksamen

Fagene bygger ikke på hverandre, og kan tas uavhengig av hverandre.

5.5 Teknologi og forskningslære

Teknologi og forskningslære 1

Er du glad i å bygge? Lurer du på hvordan den fysiske verden fungerer? Vil du forstå hvordan teknologien rundt oss blir til og hvordan den påvirker oss og samfunnet? Da er du velkommen til teknologi og forskningslære 1!

I løpet av et år får du trening i å lage produkt fra bunnen av. Du får erfaring i hvordan forskerne jobber på verdensbasis, og du får lære om naturvitenskapen gjennom erfaringer og forsøk. Ikke minst får du jobbe sammen med andre, tilegne deg ny kunnskap om ulike tema og presentere dine funn på en profesjonell måte. Faget er prosjektbasert med fokus på programmering av robot og digital datainnsamling. Produkter er utviklet med bruk av en 3D-skriver.

Forventet forkunnskap

Forventningen er at du kan bruke kunnskap fra 2P matematikk. ToF1 er et bra tillegg til andre realfag med fokus på praktiske prosjekter. Velkommen til et spennende fag.

Teknologi og forskningslære 2

Er du nysgjerrig og har stor utforskertrang? Teknologi og forskningslære 2 gir deg mulighet til å bli kjent med forskning og utviklingsarbeid. Du får innblikk i hvordan teknologi og vitenskapelige tenkemåter har bidratt til store omveltninger i samfunnet vårt. Mobiltelefon, 5G, autonome kjøretøy - kjekt å ha! Men er det noen teknologiske muligheter vi ikke skal benytte oss av selv om det kunne gi fordeler for noen i samfunnet? Vi tar diskusjonen og ser på etiske problemstillinger knyttet til teknologiutvikling og bruken av teknologi. I Beijing er det plagsomt mye luftforurensning - hvordan står det til i Alta? Er det så høy konsentrasjon av svevestøv at det kan være helseskadelig? Planlegging og gjennomføring av eget forskningsprosjekt gir deg mulighet til å finne ut av det, eller andre ting du er nysgjerrig på!

Eksamen og vurdering

Teknologi og forskningslære 1:

Du kan bli trukket ut til muntlig-praktisk eksamen.

Teknologi og forskningslære 2:

Du kan bli trukket ut til muntlig-praktisk eksamen eller sentralgitt skriftlig eksamen.

Anbefalt fag

Fagene kan tas uavhengig av hverandre.

5.6 Matematikk R og S

S1 og S2

Ønsker du å forstå moderne anvendelser av matematikk i samfunnsfaglige og økonomiske sammenhenger? Vil du utvikle matematisk forståelse og evne til å løse matematiske problemstillinger? Matematikk S handler om å tilegne seg og forstå matematiske verktøy og om å anvende verktøyene i utforsking og analyse av forhold og problemstillinger knyttet til samfunn og økonomi.

Du vil i faget utvikle kompetanse om teoretiske og praktiske anvendelser av matematikk og vil være forberedt til videre arbeid og utdanning som stiller krav om matematisk forståelse. S1 og S2 har emnene sannsynlighet og statistikk, i tillegg til algebra, funksjoner og modellering.

Du kan velge å avslutte etter S1 og få generell studiekompetanse, eller fortsette på S2 som sammen med S1 ofte gir samme muligheter som R1 ved flere universiteter. Ønsker du å bli lærer? Da kan du velge S1 for at opptakskravene er dekket, du trenger ikke karaktersnitt 4 som 1P/2P-løpet krever.

Eksamen og vurdering

Du kan bli trukket ut i skriftlig, sentralgitt eksamen eller muntlig lokalgitt eksamen

R1 og R2

Ønsker du å fordype deg i matematikk og vil forstå moderne anvendelser av matematikk i realfaglige og samfunnsfaglige sammenhenger? Vil du utvikle et presist matematisk språk, og forbedre din evne til problemløsing og øke din matematisk forståelse? Matematikk R handler om å tilegne seg og forstå matematiske verktøy og om å anvende verktøyene i utforsking og analyse av problemstillinger knyttet til realfag og samfunn. Kompetanse om teoretiske og praktiske anvendelser av matematikk forbereder deg til videre arbeid og utdanning som stiller krav om matematisk forståelse. Matematikk R har hovedfokus på emnene algebra og funksjoner, men kommer også innom trigonometri og vektorregning.

Du kan velge å avslutte etter R1 og få generell studiekompetanse, eller fortsette på R2 som gir deg full fordypning i matematikk og mange muligheter på veien videre i studiet.

Eksamen og vurdering

Du kan bli trukket ut i skriftlig, sentralgitt eksamen eller muntlig lokalgitt eksamen

6 Programfag innen programområdet språk, samfunn og økonomi

6.1 Rettslære

Om faget rettslære

Programfaget rettslære gir deg kunnskap om og forståelse av hvordan lov og rett fungerer i det norske og internasjonale samfunnet. Vi blir alle påvirket av lover og regler som styrer livene våre i det demokratiske samfunnet. Gjennom kunnskap om loven på forskjellige områder, blir du i stand til å gjøre dine plikter og kreve dine rettigheter. I hverdagslivet står vi overfor juridiske problemstillinger, f. eks. hvordan du kan disponere egne penger, valg av utdanning og samvær mellom barn og foreldre. Innenfor alle deler av arbeidslivet, og særlig i lederstillinger, er en juridisk kompetanse verdsatt og nyttig. Rettslære gir deg et godt utgangspunkt for videre studier og karriere som blant annet advokat, advokatsekretær, jurist, eiendomsmegler, dommer, statsviter, sosiolog, politiker, byplanlegger, bedriftsleder, gründer, og mye mer.

Metoden - den juridiske metoden

Den juridiske metode står sentralt innenfor faget, og gjennom å lære denne metoden vil du utvikle dine evner til å løse juridiske problemstillinger. Du vil lære å bruke kilder riktig og behandle et tema eller et spørsmål på en ryddig og presis måte. Bruk av lover er sentralt i rettslærefaget. Dette er ferdigheter man tar med seg og får utbytte av i hverdagen og ved videre studier, uansett hva man velger å studere. Velger du rettslære får du også bli med som publikum i en ekte rettssak i domstolen.

Rettslære 1 - Hovedområder

- Metodelære – Å bruke juridisk metode for å løse rettslige problemer.
- Familierett – Inngåelse og avslutning av ekteskap og samboerskap, lover og regler for barn og ungdom.
- Arverett – Hvem har rett til arv, hva bestemmer loven og hva kan man bestemme selv.
- Arbeidsrett og likestilling – Lover for arbeidslivet, likestilling og diskriminering
- Avtalerett – Hva er en gyldig avtale, og hva er en ugyldig avtale. Kjøpsrett og forbrukerrett – Rettigheter og plikter for selger og kjøper Juss og sosiale medier – Sentrale regler

Eksamen og vurdering

Du kan bli trukket ut til muntlig eksamen.

Rettslære 2 - Hovedområder

- Metodelære – Å bruke juridisk metode for å løse rettslige problemer.
- Erstatningsrett – Hva som kreves for å få erstatning og hvilket ansvar har barn og foreldre.
- Menneskerettighetene – Tros- og ytringsfrihet, demokrati, regler om personvern og overvåkning.
- Forvaltningsrett – Inhabilitet og rett til innsyn, saksbehandling

- Strafferett – Lover om straffbare forhold som vold, promillekjøring, seksuallovbrudd og vinningslovbrudd, og reaksjoner på kriminalitet.

Eksamen og vurdering

Du kan bli trukket ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Anbefalte fag

Du kan ta fagene uavhengig av hverandre. Det vil si at du kan ta rettslære 2 uten å ha tatt rettslære 1 først. Det vil likevel være en fordel å ta rettslære 1 først.

6.2 Psykologi

Psykologi handler om hvorfor vi tenker, føler og handler som vi gjør.

Psykologi 1

Faget gir en innføring i sentrale psykologiske emner som utviklingspsykologi, læringspsykologi, biologisk psykologi og helsepsykologi. Du vil her lære mer om for eksempel ulikheter i gutters og jenters seksualitet, hvordan barn knytter seg til omsorgspersoner, hvor mye av din intelligens som skyldes arv og miljø, hva som skjer i hjernen når vi inntar rusmidler og hvordan vi får angst, men også hvordan vi selv kan være med å forebygge stressreaksjoner og skape oss en god livskvalitet.

Psykologi 2

I løpet av dette året skal vi få en oversikt over psykologifaget og ulike psykologiske perspektiv. Dette gjør vi ved å sette oss godt inn i ulike teorier, men også ved å jobbe med praktiske «case» som vi anvender teoriene på. Vi prøver ulike hukommelsesteknikker, tar IQ-testen og tar også en personlighetstest for å lære om våre egne personlighetstrekk, og hvilke styrker og svakheter slike tester har.

Faget er spesielt nyttig hvis du har lyst til å ta høyere utdanning innen områdene helse, utdanning, markedsføring og salg med mer. Hvis du har et ønske om å forstå deg selv og andre mennesker, er dette faget for deg.

Anbefalte fag

Du kan ta fagene uavhengig av hverandre. Det vil si at du kan ta psykologi 2 uten å ha tatt psykologi 1 først. Det er likevel en stor styrke å ha tatt psykologi 1 før du tar psykologi 2, da psykologi 1 legger det teoretiske grunnlaget for teoriene i psykologi 2.

Eksamen og vurdering

Du kan bli trukket ut til muntlig eksamen, lokalgitt eksamen i psykologi 1.

Du kan bli trukket ut til skriftlig, sentralgitt eller muntlig, lokalgitt eksamen i psykologi 2.

6.3 Engelsk

Engelsk 2 bygger på engelsk 1.

Engelsk 1

Engelsk brukes både som nasjonalspråk og som kommunikasjonsspråk mellom folk med ulike morsmål og ulik kulturbakgrunn. Globalisering og internasjonalisering har ført til et økt språkmangfold i høyere utdanning og generelt i verden. Programfag engelsk (Engelsk 1) tar for seg sentrale emner knyttet til kulturforståelse, litteratur, språklæring, kommunikasjon og engelskspråklige tekster, og på denne måten ønsker en å bygge bro mellom kunnskaper og engelskferdigheter som er relevant for bruk også i høyere utdanning og arbeidsliv.

Eksamen:

Engelsk 1: Eleven kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet lokalt.

Engelsk 2: Eleven kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

6.4 Reiseliv og språk 1 og 2

Hvorfor velge faget?

Liker du å reise? Vil du jobbe i verdens største næring og bidra til å gi de som reiser helt unike opplevelser? Da velger du reiseliv og språk 1 og 2!

Om faget reiseliv og srpåk

Faget reiseliv og språk handler om å forstå bærekraftig reiseliv nasjonalt og globalt. Faget skal gi elevene kunnskap om sammenhenger mellom turistenes individuelle valg, bedriftenes valg og samfunnets krav og forventninger. Reiseliv og språk skal bidra til at elevene blir engasjerte og kritisk tenkende deltakere i samfunn og arbeidsliv.

Reiseliv og språk skal bidra til elevenes identitetsutvikling gjennom at de får kunnskap om og reflekterer over ulike kulturer og verdier. Faget skal styrke elevenes evne til å vise forståelse og respekt for kulturelt mangfold, særlig med tanke på påvirkningen reiselivsnæringen kan ha på lokalbefolkning, urfolk og minoriteter.

Bærekraftprinsippene er et viktig fundament i faget og skal bidra til etisk bevissthet om hvordan man bruker og ivaretar ressurser. Faget skal stimulere elevenes kreativitet og skaperglede gjennom både teoretiske tilnærminger og praktiske aktiviteter der dialog og samarbeid står sentralt.

Anbefalte fag

Faget reiseliv og språk 2 bygger på reiseliv og språk 1. Du må derfor ta reiseliv og språk 1 før du kan ta reiseliv og språk 2.

Eksamen for elever

Reiseliv og språk 1:

Eleven kan trekkes ut til en muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen har en forberedelsedel.

Reiseliv og språk 2:

Eleven kan trekkes ut til en skriftlig eller en muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

6.5 Entreprenørskap

Hvorfor velge Entreprenørskap 1 og 2?

Er du en type som har mange idéer og liker du å skape noe nytt, eller lurer på hva du skal studere videre og hvilket yrke du skal satse på? Kanskje du synes markedsføring og økonomi er spennende, og lurer på om det er muligheter for at disse fagene kan brukes for å skape en bærekraftig utvikling? Da er entreprenørskap et riktig valg for deg.

Om faget entrepenørskap

Entreprenørskap og bedriftsutvikling skal øke kompetansen om hvordan en bedrift etableres, drives og utvikles. Faget skal øke forståelsen for etiske og miljømessige konsekvenser ved næringsvirksomhet. Opplæringen tar for seg ulike fagområder som ledelse, økonomi, markedsføring, salg og personalpolitikk. Faget skal gi innsikt i innovasjon og hva dette betyr for bedriftsutvikling og verdiskapning. Her får du mulighet til å utvikle dine evner til å samarbeide med andre og bygge nettverk som du kan dra nytte av senere i utdanning eller jobb. Dette faget vil stimulere til nysgjerrighet, kreativitet og evne til initiativ, refleksjon og helhetlig tenkning. Elever med disse fagene er attraktive kandidater i framtidens jobbmarked.

Anbefalte fag

Du kan ta fagene uavhengig av hverandre. Det vil si at du kan ta entreprenørskap 2 uten å ha tatt entreprenørskap 1 først.

Eksamen og vurdering

I entreprenørskap 1 kan du bli trukket ut til muntlig-praktisk lokalgitt eksamen. I entreprenørskap 2 kan du bli trukket ut til skriftlig sentralgitt eller muntlig-praktisk lokalgitt eksamen.

6.6 Sosiologi og sosialantropologi

Hvorfor velge faget?

Synes du det er spennende å lære om samfunnet og likte du samfunnskunnskap vg1? Da kan sosiologi og sosialantropologi være faget for deg. Det er en mulighet til å utforske egen og andres kultur, innblikk i sosialiseringsprosessen og en mer vitenskapelig tilnærming til vår kunnskap om samfunnet og individet.

Om faget

Faget er et såkalt begrepsfag, så en vesentlig del av faget handler om samfunnsvitenskapelige begreper. Noen sentrale tema er:

- Metode og kildebruk (hvordan vi skaffer oss kunnskap om samfunnet og kulturer)
- Sosialisering
- Kulturforståelse

Faget skal også skape forståelse for ulike levemåter og perspektiver, og slik utvikle demokratisk medborgerskap i det mangfoldige samfunnet. Faget skal bidra til elevenes forståelse av hvordan samfunn, kultur og individ preges av mangfold, globalisering og raske teknologiske endringer og slik legge til rette for aktiv samfunns- og yrkesdeltakelse.

Eksamen

Eleven kan trekkes ut til en muntlig lokalgitt eksamen. Eksamen har en forberedelsedel.

6.7 Sosialkunnskap

Om faget

Du har flaks som er født i verdens beste land! Men hvorfor regnes egentlig Norge som verdens beste land å bo i, og kan dette endre seg? Dette er et sentralt spørsmål i faget sosialkunnskap. Sosialkunnskap er et samfunnsfag som søker å kunne forstå og forklare hva en velferdsstat er, og hvordan det påvirker oss på alle nivå. Vi fordyper oss også i menneskerettigheter.

Sentrale tema i faget: livsmestring og livsfaser (fra barndom til alderdom), utenforskap og sosiale problemer (for eksempel vold og trakassering), krisemestring, velferdsstat og velferdsforskjeller, sosialisering, kjønn og identitet.

Hvorfor velge sosialkunnskap?

Du velger sosialkunnskap om du liker å utforske samfunnsforhold på samfunn- og individnivå, samtale og reflektere i små og større grupper, lese, se og reflektere over filmer og fenomen vi finner rundt oss, skrive og

drøfte, stille spørsmål og undersøke ved å intervjue og observere mennesker. Vi prøver å jobbe variert både i og utenfor klasserommet, og sammen bli klokere på samfunnet vi lever i.

Anbefalte fag

Sosialkunnskap er et selvstendig samfunnsfag, men det er en fordel om du har sosiologi og sosialantropologi året før (vg2). Det kan passe for deg som ønsker å jobbe med barn og ungdom, med helse, som politi eller med sårbare grupper, og også for deg som kanskje vil forske eller jobbe i samfunnsinstitusjoner.

Eksamen

Eleven kan trekkes ut til skriftlig sentralgitt eksamen eller muntlig eksamen, som utarbeides lokalt.

6.8 Næringslivsøkonomi

Generelt om fagene

Dersom du kunne tenke deg å studere økonomi etter videregående skole, er det en fordel å ha både økonomistyring og økonomi og ledelse. Om du skal studere noe annet, vil likevel fagene gi deg en god forståelse av økonomi generelt, noe som du kan ha nytte av i enhver jobb. Økonomiforståelse blir verdsatt av arbeidsgivere. Du vil også få kunnskap som du vil ha nytte av i ditt privatliv, som f.eks. om lønn og skatt. Du lærer faget i stor grad gjennom praktisk jobbing med veiledning av lærer i klasserommet. Faget er i mindre grad et typisk «lesefag». Fagene undervises av lærere med bred kompetanse fra privat næringsliv og som kjenner fagene godt.

Økonomistyring

Økonomistyring handler om hvordan bedrifter jobber til daglig for å ha kontroll på økonomien. Du lærer om bedrifter og hvordan bedrifter planlegger og driver for å oppnå målet om å tjene penger. Dersom du har lyst å lære om blant annet lønn, regnskap og budsjett og i tillegg har sans for orden og struktur, passer økonomistyring godt for deg.

Økonomi og ledelse

Økonomi og ledelse handler om hvordan bedrifter tar strategiske beslutninger for å oppnå målet om å tjene penger. Du lærer også om ledelse, og hvordan ledelse kan påvirke det samme målet. Dersom du er analytisk og ønsker å lære noe om hvordan du kan bli en god leder, passer økonomi og ledelse godt for deg.

Anbefalte fag

Økonomistyring og økonomi og ledelse Fagene bygger på hverandre. Det vil si at du må ta økonomistyring før du kan ta økonomi og ledelse.

Eksamen og vurdering

Standpunktkarakter i begge fag. I begge fag kan du bli trukket ut til muntlig-praktisk eksamen eller skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig-praktisk eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt